

Grethe Lovise Hårvik
Austre Karmøyveg 550
4280 Skudeneshavn

Kontakt saksbehandler

Ingeborg Kalbekkdalen Guggedal, 51568766

Tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag i Blikshavnbekken i forbindelse med oppgradering av bru på gnr./bnr. 54/10 - Karmøy kommune

Vedtak: På vilkår gir Statsforvalteren Grethe Lovise Hårvik tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag i forbindelse med oppgradering av bru over Blikshavnbekken på gnr./bnr. 54/10. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 1, av 15. november 2004, jf. lov om lakse- og innlandsfisk mv. av 15. mai 1992.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. **Formidling av vilkår:** Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen skriftlig videreformidles og gjøres kjent for utførende entreprenør og eventuelle andre deltakere i arbeidet.
2. **Periode:** Tiltakene i, og i nærheten, av vann skal gjennomføres i perioden 1. juli – 30. september. Arbeidet skal fortrinnsvis utføres i en nedbørsfattig periode med lav vannføring.
3. **Akutt utslipp:** Maskiner skal være utstyrt med nødvendig utstyr for absorbering av olje, drivstoff o.l. i tilfelle akutte hendelser. Utslipp til vassdraget i forbindelse med påfylling av drivstoff og fra vaske og oppstillingsområder for maskiner skal unngås.
4. **Fremmede arter:** For å unngå spredning av fremmede og uønskede arter/organismer må maskiner nylig brukt i andre områder desinfiseres grundig før bruk.
5. **Deponering eller mellomlagring av masser:** Deponering eller mellomlagring av masser skal ikke skje i slik nærhet til vassdraget at det kan medføre fare for avrenning til elva.
6. **Kantvegetasjon:** Det skal ikke fjernes kantvegetasjon i forbindelse med tiltaket.
7. **Bunnsstrat og fiskevandring:** Dersom det skal gjøres inngrep i elvebunnen er det nødvendig at det gjøres søk etter elvemusling med vannkikkert på de aktuelle lokalitetene som berøres direkte av tiltaket i god tid før tiltakene gjennomføres. Søket skal gjennomføres av personer med elveøkologisk kompetanse. Ved funn av elvemusling må Statsforvalteren kontaktes umiddelbart for vurdering av om tiltaket kan gjennomføres eller ikke på funnstedet, jf. forskrift om fangst av elvemusling § 2, hjemlet i lakse- og innlandsfiskeloven. Alternativt utføres det kun arbeider direkte knyttet til etablering av ny mur, uten behov for berøring av vannstrengen. Dette innebærer at maskiner skal arbeide fra land. Dette vil ikke

kreve ytterligere tillatelser fra Statsforvalteren. Det skal ikke oppstå nye vandringshinder for fisk i ulike livsstadium ved lav vannføring. Opprinnelig bunnsbstrat bestående av grus og stein skal ikke berøres. Det skal ikke tilføres masser til vassdraget. Tiltakene skal ikke føre til at vannet i elven, ved lav vannføring, forsvinner i grunnen og deler av elven tørrlegges.

8. **Erosjonssikring/steinsetting:** Fortrinnsvis skal det benyttes ru naturstein. Det skal ikke utføres mer erosjonssikring enn det som er absolutt nødvendig for å sikre brofundament.
9. **Avbøtende tiltak:** Det skal gjennomføres avbøtende tiltak for å begrense partikkelavrenning til vassdraget i forbindelse med tiltaket. Tiltaket skal gjennomføres på lav vannføring og i en nedbørsfattig periode for å minimere partikkelavrenning. Til brukonstruksjonen skal eksisterende plate legges tilbake etter at det er murt opp på nytt på sidene.
10. **Tilbakemelding:** Tiltakshaver skal sende en kortfattet tilbakemelding med bilder i etterkant av gjennomført tiltak, senest en måned etter at arbeidene er avsluttet. Tilbakemeldingen skal sendes til vårt postmottak: sfropost@statsforvalteren.no, referanse 2022/5053.

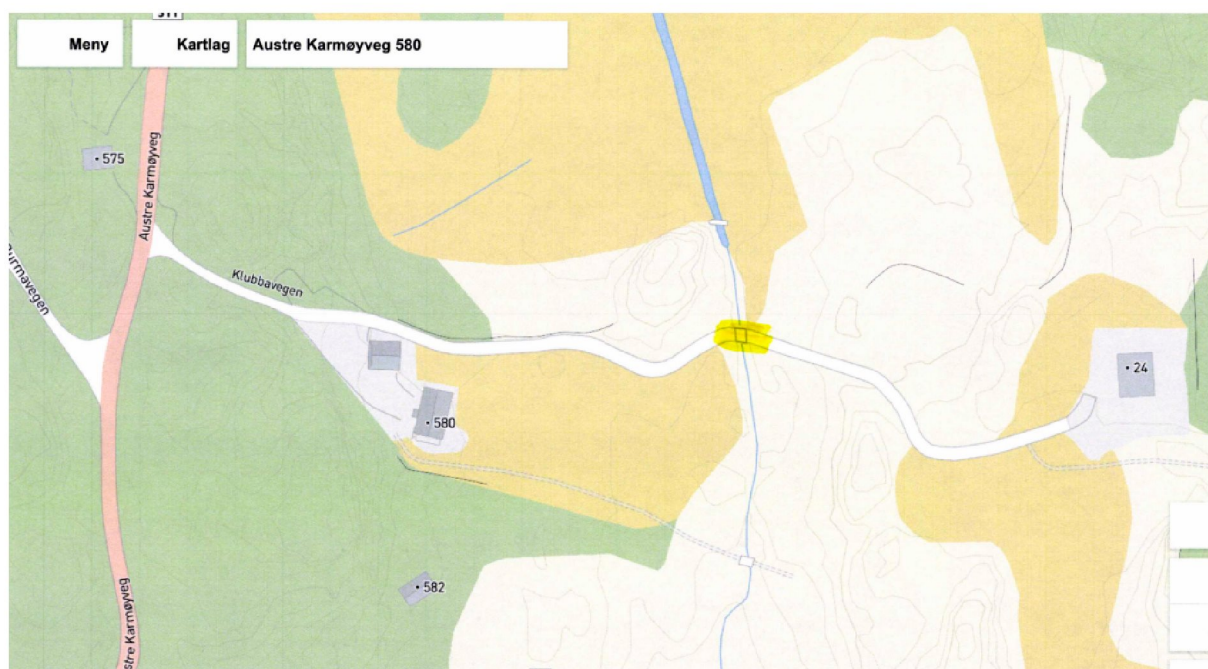
Statsforvalteren forutsetter at tiltakene er avklart med berørte grunneiere.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at dette kun er en tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Tiltakshaver er selv ansvarlig for å undersøke om tiltaket er i tråd med annet regelverk og at søknaden er avklart med Rogaland fylkeskommune som regional kulturminnemyndighet.

Tillatelse som ikke har blitt benyttet innen to år faller bort, jf. forskrift om fysiske tiltak i vassdrag § 2 andre ledd.

Klagerett

Tillatelsen og dens vilkår kan påklages av part eller annen med rettslig klageinteresse i saken, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Rogaland, innen tre uker etter mottatt vedtak.

Figur 1: Kartutsnitt viser eksisterende bro markert i gult. Figuren er hentet fra søknaden.

Bakgrunn

Grunneier Grethe Lovise Hårvik ønsker å utbedre steinsetting av Blikshavnbekken for å oppgradere eksisterende bro. Broelementet som ligger der i dag skal midlertidig flyttes, og løftes av med kranbil. Bekken vil steinsettes 6-7 meter på begge sider ved hjelp av gravemaskin. Det vil ikke bli gjort større inngrep enn nødvendig for å sikre brofundament. Tiltaket berører ikke kantvegetasjon, og planlegges å gjennomføres i løpet av 1-2 uker.

Hjemmelsgrunnlag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) skal som hovedregel alltid vurdere om tiltak i vassdrag krever konsesjon etter vannressursloven § 8. Ettersom dette er et mindre inngrep i et begrenset område, legger vi erfaringsmessig til grunn at NVE Region Sør ikke vil kreve konsesjonsbehandling av denne typen tiltak. Søknaden skal derfor behandles etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven. NVE er satt på kopi til orientering.

Ifølge forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven, er det uten tillatelse forbudt å sette i verk:

- a) fysiske tiltak som medfører eller kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer*
- b) fysiske tiltak i og langs vassdrag, herunder bygging av terskler, graving av fiskehøler og utlegging av større steiner, som kan øke fangsten av fisk på stedet eller forskyve fangsten av fisk i vassdraget, og*
- c) fysiske tiltak for anadrom laksefisk eller innlandsfisk som har til hensikt å forandre en eller flere arters produksjon, bestandsstørrelse eller utbredelse. », jf. forskriftens § 1 første ledd bokstav a-c.*

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for strekninger som fører anadrome laksefisk (laks og/eller sjørørret), jf. § 1 tredje ledd. Da omsøkt tiltak er på en anadrom strekning av vassdraget, skal Statsforvalteren behandle søknaden etter ovennevnte forskrift.

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4-6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom tiltakene fører til at vannforekomstene endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømål skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Statsforvalteren har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi dispensasjon fra vannressursloven § 11. Statsforvalteren vurderer at de omsøkte tiltakene, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomstene som helhet, jf. miljømålet i vannforskriftens § 4. Dette forutsatt at vilkår følges. Alle tiltak som berører natur skal vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7.

På generelt grunnlag skal alle tiltak i vassdrag planlegges og utformes slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser, jf. vannressursloven § 5 om forvalteransvar og aktsomhetsplikt. Samtidig gjelder naturmangfoldlovens § 6, om generell aktsomhetsplikt.

Statsforvalterens vurdering

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Blikshavnbecken har vannforekomst ID 040-14-R og har økologisk tilstand satt som god i vann-nett. Bekken er en dokumentert sjørretbekk, og er også den eneste kjente lokaliteten for elvemusling i Karmøy kommune¹. Ledje (1996)^{2&3} var der i 1995 og fant en liten bestand i nedre del av bekken (18% var mindre enn 60 mm). Bekken var også besøkt i 2010 og lengdefordelingene stemte godt overens med tallene fra 1995 (Larsen 2010)⁴. Minste musling som ble funnet i 2010 var 45 mm. (Ingen tomme skall).

Kanalisering i nedre del (utført en del graving på kommunens eiendom, Ledje 1996 ^{2&3}) har vært uheldig for bestanden av elvemusling da den er borte fra hele strekket (Larsen 2010)⁴.

Elvemuslingen er en truet art og en ansvarsart for Norge. Forvaltningsmål for arter er hjemlet i naturmangfoldloven § 5: *«Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av».*

Det er viktig å være oppmerksom på at Miljødirektoratet har utarbeidet en nasjonal handlingsplan for elvemusling. Målet med denne planen er å sikre livskraftige populasjoner av arten over hele landet slik at arten oppnår status som «livskraftig» (LC), og dermed kan fjernes fra den norske rødlista. Nåværende naturlige populasjoner skal derfor *«oppretholdes og sikres en tilfredsstillende rekruttering»*. Dessuten er det i dette arbeidet et mål at alle vassdrag med elvemusling skal kunne kategoriseres med god økologisk tilstand eller bedre.

§ 9 – Føre-var-prinsippet

Vi vurderer at kunnskapen om naturverdiene i og ved vassdraget, og virkninger tiltaket vil ha på biologisk mangfold i tiltaksområdet, er tilstrekkelig god til at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven ikke kommer til anvendelse.

§ 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Omsøkte tiltak vil medføre økt partikkelavrenning nedover i vassdraget. Partikkelavrenning kan blant annet føre til tildekking av potensielle gyteområder for fisk nedstrøms. Egg og plommeseekkyngel som ligger nedgravd i grusen kan i ytterste konsekvens dø som følge av mangel på oksygen- og næringstilførsel til bunnsubstratet. Det er derfor viktig at tiltaket gjennomføres utenom gyteperioden for laksefisk. På denne tiden av året har også flere bunndyrarter flygestadium, og dette er i så måte også den mest skånsomme tiden å arbeide på for å påvirke bunndyrsamfunnet minst mulig. Det er likevel viktig at det iverksettes tiltak for å begrense partikkelavrenning fra tiltaksområdet. Gitt at avbøtende tiltak og vilkår i tillatelsen overholdes, forventes ikke tiltaket å ha en langvarig negativ effekt på vassdraget.

¹ Sandaas, K. og Enerud, J. 2017. Kartlegging av elvemusling *Margaritifera margaritifera* i Karmøy kommune, Rogaland 2017. 15 sider.

² Ledje, U., P. (1996) Kartlegging av utbredelsen av elvemusling (*M. margaritifera*) i Rogaland, 1995. Del 1. - Rogaland Consultants a.s., Miljøseksjonen. Rapport 24502-1. 30 s.

³ Ledje, U., P. (1996) Kartlegging av utbredelsen av elvemusling (*M. margaritifera*) i Rogaland, 1995. Del 2. - Rogaland Consultants a.s., Miljøseksjonen. Rapport 24502-2. 47 s.

⁴ Larsen, B., M. (2010) Kartlegging av elvemusling i utvalgte lokaliteter i Haugalandet vannområde, Rogaland. NINA minirapport 307. 37 s.

Det er en kjent bestand av elvemusling i Blikshavnbekken. Bestanden er den eneste en kjenner til i Karmøy kommune.¹ Elvemusling er svært sårbar for slam og partikler i vannet. Det er derfor nødvendig at det gjøres søk med vannkikkert på de aktuelle lokalitetene som berøres direkte av tiltaket i god tid før tiltakene gjennomføres. Søket skal gjennomføres av personer med elveøkologisk kompetanse. Ved funn av elvemusling må Statsforvalteren kontaktes umiddelbart for vurdering av om tiltaket kan gjennomføres eller ikke på funnstedet, jf. forskrift om fangst av elvemusling § 2, hjemlet i lakse- og innlandsfiskeloven. Alternativt utføres det kun arbeider direkte knyttet til etablering av ny mur. Dette vil ikke kreve ytterligere tillatelser fra Statsforvalteren.

For å redusere potensielle negative effekter på organismer som lever i ferskvann, særlig egg og yngel av laksefisk, setter Statsforvalteren vilkår om at arbeidet skal gjennomføres i perioden 01.07 - 30.09. Dette er i tråd med anbefalingene i [Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø](#)⁵.

§ 11 – Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Dersom tiltaket gjennomføres som omsøkt, og etter vilkår gitt i tillatelsen, regner vi ikke med miljøforringelse som følge av tiltaket. Tiltakshaver er likevel selv ansvarlig for uforutsette hendelser og effekter av tiltaket, også i tilknytning til eiendommer i tiltaksområdet og nedstrøms, jf. forholdet til granneloven og nabovarsling etter granneloven §§ 6-8.

§ 12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

For å redusere mulige skadevirkninger for fisk og andre ferskvannsorganismer, er det helt nødvendig at arbeidet gjennomføres i tråd med vilkår gitt i tillatelsen. På grunn av arbeid i vassdrag, samt smittefare, skal maskiner som nylig er blitt brukt i andre vassdrag desinfiseres grundig før bruk. Maskiner skal også være utstyrt med nødvendig utstyr for absorbering av olje, drivstoff o.l. i tilfelle akutte hendelser. Utslipp i vassdrag i forbindelse med påfylling av drivstoff og fra vaske- og oppstillingsområde for maskiner skal unngås. Arbeidet bør gjennomføres på lav vannføring og i en nedbørsfattig periode. Masser skal ikke mellomlagres nær vassdraget, og det må iverksettes tiltak mot partikkelavrenning. Dette for å begrense partikkelspredning og nedslamming av substrat.

Konklusjon

Statsforvalteren konkluderer med å kunne gi tillatelse på vilkår. Vilkårene er satt for å redusere faren for unødvendig forstyrrelse og skade på naturmangfoldet.

Med hilsen

Einar Heegaard (e.f.)
fagleiar natur

Ingeborg Kalbekkdalen Guggedal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

⁵ Pulg U., Barlaup B.T., Skoglund H., Velle G., Gabrielsen S-E., Stranzl S., Espedal, E.O., Lehmann, G.B., Wiers T., Skår B. Nordmann E., Fjeldstad H-P. Krog Lund, F. (2018) *Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø: God praksis ved miljøforbedrende tiltak i elver og bekker* (Rapport 296) LFI NORCE

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
Karmøy kommune	Postboks 167	4291	KOPERVIK
Haugalandet vannområde			
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	Oslo
NJFF Rogaland			